

GJUHË SHQIPE
DHE LETËRSI

SHIFRA E KANDIDATIT

NGJITE KËTU

GJUHË SHQIPE DHE LETËRSI

Koha për zgjidhje: 210 minuta

Qershor, 2026

Shifra e vlerësuesit TË PARË

Shkruaj
këtu:

Shifra e vlerësuesit TË DYTË

NGJITE KËTU

UDHËZIM PËR KANDIDATIN

Lexoje me kujdes udhëzimin! Çdo hap është i rëndësishëm.

PARA FILLIMIT:

- Ngjite shifrën në vendin e caktuar në test ("Shifra e kandidati").
- Mos e shkruaj emrin dhe mbiemrin tënd në asnjë pjesë të testit. Përndryshe, përgjigjet do të vlerësohen me zero (0) pikë.
- Mos i shfleto faqet dhe mos fillo me zgjidhjen e detyrave pa të dhënë leje mbikëqyrësi.

ZGJIDHJA E DETYRAVE:

Testi përmban detyra. Detyrave duhet t'u përgjigjesh sipas mënyrave të mëposhtme:

- duke rrethuar shkronjën para përgjigjes së saktë;
- duke plotësuar;
- duke nënvizuar pjesë në tekstet e dhëna (fjalë, grupe fjalësh, fjali, paragrafë).

Së pari, duhet të përgjigjesh në test. Pasi të përfundosh me pyetjet në test, përgjigjet e detyrave barti në listën e përgjigjeve, duke ndjekur Udhëzimin e dhënë në të.

MËNYRA E TË SHKRUARIT:

- Shkruaj qartë, me stilolaps me ngjyrë të kaltër dhe me alfabetin e shqipes.
- Përgjigjet e shkruara me laps vlerësohen me zero (0) pikë.
- Përgjigjet e palexueshme dhe korrigjimet e paqarta vlerësohen me zero (0) pikë.
- Rreptësisht ndalohet kopjimi.
- Të gjitha tekstet identike ose të ngjashme në test, si dhe përgjigjet dhe tekstet e shkruara me shkrime të ndryshme, do të vlerësohen me zero (0) pikë.

Të urojmë shumë sukses!

[illegible][illegible]

1 Lexoje me vëmendje fragmentin e veprës “*Historia e Skënderbeut*” nga Marin Barleti dhe përgjigju pyetjeve të dhëna.

- Po atë natë që ushtria turke dhe barbare mori arratinë, Skënderbeut, pas pendimit të shenjtë të rrëfimit dhe pas misteresh të tjera kishtarë që i bëri me respektin e duhur, vdiq duke ia dorëzuar veten dhe shpirtin Zotit të madh, më 17 janar të vitit 1468 pas Krishtit.

Skënderbeu, pra, thuhet se u nda këso jete në moshën 68 vjeç, në vitin e 24 të mbretërimit të tij. Me anë tjetër, Skënderbeu e filloi mbretërimin më 28 nëntor të vitit 1443. Kur e dëgjoi që po e qanin të vdekur, Lekë Dukagjini, princ epirot, të cilin e kemi përmendur më lart, doli me vrap në mes të pazarit dhe me fytyrë të pikëlluar e me zë të lartë tha, duke shkukur mjekrën e flokët: “Mblidhuni, mblidhuni me vrap të gjithë, o princër e sundimtarë arbërorë. Sot u bënë copë dyert e Epirit dhe të Maqedonisë, sot u përmbysën fronet e pushtetet tona, sot u shua krejt së bashku me këtë njeri çdo shpresë jona“. Gjithashtu, gjatë kohës që ai po vdiste, kali, të cilit i hipte kur kishte për t’u përleshur, u bë shumë i egër, i tërbuar e i pafrenueshëm, saqë s’donte të mbante më asnjëri mbi shpinë dhe pas pak mbaroi.

Skënderbeu u varros në qytetin e Lisosit, në kishën e madhe të Shën Kollit. Ceremonia e varrimit të tij, sipas zakonit të të parëve, u bë me një madhështi të paparë; trupi i tij u përçoll me vaj nga të gjithë ushtarët dhe me pikëllim sipas zakonit të vendit nga të gjithë princërit dhe kapedanët. Dhe eshtrat e tij, që u vunë në atë vend, pushuan në paqe, gjersa Mehmeti, prijësi i turqve, erdhi në Arbëri dhe në Epir për të sulmuar qytetin e Shkodrës. Për këtë sulm apo fushatë në kemi shkruar më gjerë dhe më gjatë në një libërzë që e kemi botuar. Gjatë kësaj kohe, turqit dhe barbarët, duke u bërë zotër të qytetit të Lisosit, gjetën dhe nxorën nga varri me dëshirë shumë të madhe trupin e Skënderbeut. Dhe atë që, kur ishte gjallë, ia kishin frikën fort dhe vetëm me t’i dëgjuar emrin merrnin arratinë, tani s’di a sepse ashtu deshi perëndia, dëshironin me të madhe ta shikonin të vdekur dhe pothuajse të tretur, që të mos them se dëshën ta nderonin e ta adhuronin. Dhe me të vërtetë, te varri dhe eshtrat e tij u mblodhën që të gjithë e kush e kush më parë, sepse kujtonin se do të ishte fatbardhë dhe shumë i lumtur ai që do të mund t’ia shikonte dhe t’ia prekte, kurse më i lumtur ai që do të siguronte për vete një copë fare të vogël prej tyre, të cilën e qepnin dhe e zbukuronin një palë me argjend, një palë me ar, dhe e varnin në qafë si ndonjë gjë hyjnore, të shenjtë e vendimtare për fatin e tyre, dhe e nderonin me respekt shumë të madh e me frikë perëndie në zemër, duke kujtuar se të gjithë ata që i mbanin me vete ato thërmija do të kishin në jetë po atë fat e mbarësi që pati nga perënditë e pavdekshme dhe gëzoi, sa që gjallë, vetë Skënderbeu, i vetmi ndër gjithë njerëzit, me sa mbahet mend.

“Historia e Skënderbeut” - Marin Barleti, libri i trembëdhjetë.

(1.1) Cili moment i jetës së Skënderbeut është paraqitur në fragment? A. Fillimi i kryengritjes kundër osmanëve B. Kurorëzimi i tij si mbret C. Vdekja dhe varrimi i tij Ç. Beteja e tij e fundit kundër turqve	1 pikë
(1.2) Vajtimi i Lekë Dukagjinit shpreh: A. dhembjen personale për humbjen e mikut B. frikën nga pushtimi osman dhe rrëzimin e principatave arbërore C. humbjen e shpresës për mbrojtjen e Arbërisë Ç. thirrjen për dorëzim ose paqe të menjëhershme me turqit	1 pikë
(1.3) Çfarë bënë turqit me eshtrat e Skënderbeut pasi pushtuan Lisosin? A. I hodhën në det B. I lanë të paprekura C. I morën dhe i mbanin në qafë si hajmali fatsjellëse Ç. I dërguan në Stamboll	1 pikë
(1.4) Për ta shkruar veprën “<i>Historia e Skënderbeut</i>” Marin Barleti është mbështetur në: A. dëshmitë dhe kujtimet e tij personale B. dokumente arkivore dhe letra zyrtare C. në veprat që kanë shkruar autorët e tjerë për Skënderbeun Ç. traditën gojore dhe rrëfimin popullor	1 pikë
(1.5) Për çfarë qëllimi Marin Barleti e shkroi veprën “<i>Historia e Skënderbeut</i>”? A. Për të përshkruar jetën e tij personale si prift B. Për të mbrojtur politikën e Perandorisë Osmane në Ballkan C. Për të lënë pas një dëshmi për trimërinë e Skënderbeut, si dhe për t’ia bërë të njohur Evropës qëndresën arbërore Ç. Për të treguar jetën e përditshme të qyteteve shqiptare në shekullin XV	1 pikë
(1.6) Në historinë e letërsisë shqiptare Marin Barleti konsiderohet si përfaqësues i: A. humanizmit B. realizmit C. romantizmit Ç. iluminizmit	1 pikë

2 Lexoje me vëmendje fragmentin nga skica “Legjenda e misrit” e Migjenit dhe përgjigju pyetjeve të dhëna.

Misër! Misër!

Në shekullin e njëzetë s’ka apoteoza perëndish, por ka apoteoza misri. Bjeshkët tona, që dikur qenë etërit e apoteozave perëndish, sot janë etërit e apoteozës së Misrit.

Një kokërr misër asht një kokërr dhimbje, kur ka shumë u e aspak misër.

Fjala misër përmban në vete legjenda të linduna nga dëshira për jetë. Dëshira për jetë asht e madhe dhe e mahnitshme, sa edhe malet tona qi hapin gjithë për me varrosë njerzit e unshëm. E në naltesinë e maleve vigane, legjendë asht dhe lindja, legjendë asht dhe jeta, legjendë asht dhe vdekja. Dhe kjo legjendë e idhtë, dhe plot vucjtje historike, në shekullin e njëzetë asht e thekshme, zemërbrese dhe të ban të qajsh.

* * *

Misër! Misër!

Lajmi se do të shpërndahet misri doli nga zemra e dheut, rrodhi nëpër dejt e thella deri te gjymtyrët e mpita të dheut që quhet shtet. Dhe bani të dridhen nga gëzimi frymorët që s’kanë me çka ta mbajnë frymën.

Si thneglat që mbliidhen rreth një kokrrës misri, qashtu në një qendër nënprefekturë janë mbledhun malësorët rreth depos së misrit. Katundeve që përfshin nënprefektura do t’u ndahet misri. Malet e egra me mjegull e borë, qiella që tue derdhë shi, të lag deri në palcë, kishin dashtë t’ia presin rrugën malsorit. Por kush ia ndalon atij hovin, kur shkon me marrë misër?! Misër për fmi të nximë nga mjerimi, të cilët kur duert shtrijnë, u përngjajnë lugetënve të vocërr. Dhe kta fëmi janë dëshmorët e vërtetë të tragjedisë njerzore. Dëshmorë tragjikë në këtë skaj të dheut, të cilët njerzit e huej i kujtojnë në legjenda historike. Legjenda historike me një lumni legjendare se lumnia e vërtetë asht larg, tepër larg nga këto foletë e shqipeve.

Nëpër luginat e maleve përshkohet malsori vetëm me një këmishë e brekë legjendare mbi shtat, për me arrijtë në qendrën e nënprefekturës me marrë misër. Krahnori i tij asht një copë graniti që u shkëput nga mali dhe u vendos mbi dy kambë të drejta e të forta si landa e pyllit. Dhe lëvizet copa e malit pa bëzajtë. E përpara depos së misrit bjerrë cilsinë karakteristike të vetën, dhe bahet frigacak. Bahet servil, frigacak, pse, – mendoj ai – njashtu e don ligji, nëpunësi; përndryshe s’ka misër. “Si urdhnon, zotni” përsëritet sa e sa herë në mënyrë qesharake, me tu marrun zani, me gjeste majmuni, vetëm e vetëm mos me zgjue mninë e engjëjve që ndajnë misër.

Dhe kur e marrin misrin, nisen njani mbas tjetrit gjatë udhës së ngushtë të malit dhe të jetës. Ndodhë që njenit i derdhen kokrrat e misrit nëpër birë të vogël të thesit, shoku mbra-pa, pa i pa, i shkel, i treti shok, as një as dy ia hjedh mallkimin e pamëshirshëm: “Mos e shkel he, të shitoftë Zana”! Se shekulli i njëzetë është shekulli i apoteozës së misrit nder foletë e Shqypeve.

“Vargjet e lira” – Migjeni, f. 103-104, Vartra, Skup, 1998.

(2.1) Çfarë simbolizon misri në këtë fragment?

1 pikë

1	2
---	---

(2.2) Tema që trajtohet në këtë fragment është:

1 pikë

1	2
---	---

(2.3) Si portretizohet karakteri i malësorit para depos së misrit?

1 pikë

1	2
---	---

(2.4) Çfarë e detyron malësin të nënshtrohet përpara autoritetit që shpërndan misër?

1 pikë

1	2
---	---

(2.5) Çfarë përfaqëson sjellja e nëpunësve që ndajnë misër?

1 pikë

1	2
---	---

(2.6) Rruga e ngushtë e malit ku nisen malësorët pas marrjes së misrit simbolizon:

1 pikë

1	2
---	---

(2.7) “Legjenda e misrit” është pjesë e vëllimit që mban titullin?

1 pikë

1	2
---	---

(2.8) Migjeni në historinë e letërsisë shqiptare është i njohur si përfaqësues i:

1 pikë

1	2
---	---

Letër e Tatjanës Onjeginit

Po marr guximin që t’ju shkruaj...
Ç’do deshit më, veç shpirtit tim?
E di, se është e drejta juaj
Të më dënoni me përçmim.
Po ju që e shihni si po vuaj
Me pak mëshirë, sado pak,
Nuk do më zmprapsni zemërake!

Më parë desha të rri qetë
Për turpin tim, besomëni,
Ju s’do të dinit kurrsesi,
po të mund të shpresonja vetë
Që, kur e kur me plot hare
të kem t’ju shoh këtu tek ne
Që t’ju dëgjoj si kuvendoni,
T’ju them një fjalë dhe pastaj
Në zemër veç një mall të mbaj,
Veç gjer sa rrish të më takoni...
Po thonë se ju s’rrini dot
Në fshat të heshtur ju mërzhiteni
E ne... ne rrojmë me të kotë
Plot gas se vini e na aviti.
Pse arthtë vetë ashtu në fshat,
Na gjettë tek ky vend i qetë?
T’ju njoh s’do kisha kurrë fat,

S’do kisha turbullimn’ e shkretë.
Dhe afsh’ i shpirtit tim në jetë
Duke u qetuar (kushedi!).
Një mikut mund t’i bëhesha mike
Dhe shoqe e jetës e besnike
Dhe zonjë e ndershme për shtëpi.
Një tjetër... jo askujt në jetë
Nuk do ti falnja dashuri!

E ka vendosur Qielli vetë,
jam e jotja në përjetësi;
Gjithë jeta ime më pat qenë
Një peng se ty do të takoj
Se Zoti jetën ma ka dhënë

Që gjer në varr të adhuroj...
Përhera të kam ëndërruar
të ndjenja thellë thellë në gjit
me atë vështrim që më trondit
Në zemër shpesh ta kam dëgjuar
ty zërin... jo s'ish ëndërrim!
Dhe sapo hyre, të kuptova
Më preke fort u përvëlova
Thashë është ai thesari im!
S'është e vërtetë? Po, të kam ndjerë
Më flisnje kur me dhemshuri
ndihmoja njerëzit e mjerë,
Më sillte shpesh lutja qetësi,
Edhe tashi, ndaj kësaj grime
A nuk je ti, o ëndrra ime,
Që n'errësirë po ndriçon

E vjen më prek me nur e hije?
S'je ti që plot prej dashurije
Shpres' edhe gas më murmuron?
Kush je ti? Ëngjëlli me shpresë,
apo një lajkatar i pabesë?
Ma hiq tashi këtë dyshim
Kjo mbase nj'ëndërr mund të jetë
Për zemrën time një zhgënjim
E ndryshe krejt fat' i vërtetë...
Po dhe kështu jet dhe fat
veç ty që sot t'i kam besuar
Më qan me lot shpirt i ngratë

E mprojtje vij për të kërkuar.
Mendo: jam vetë s'kam ku flas
askush nuk mund të më kuptojë
Mendja fillon të më lëshojë
Në heshtje duhet të humbas.
Të pres ti eja siç ma k'ënda
Dhe shpresat ngjallm'i përsëri,
A ma prish ëndrrën që tashi
Me të qortuara të rënda!
Mbarova! S'mund ta rilexoj...
Po vdes nga frik' turpëruar
Po nderit tuaj i besoj
Me plot guxim duke shpresuar.

“Eugjen Onjegini” - A. S. Pushkin, f. 66, 67, 68; Tiranë, Argeta, 2001.

(3.1) Çfarë ndjen Tatjana ndaj Onjeginit, sipas këtij fragmenti?

1 pikë

1	2
---	---

(3.2) Pse Tatjana e quan veten të guximshme që po e shkruan këtë letër?

1 pikë

1	2
---	---

(3.3) Cila është arsyeja e frikës së Tatjanës, në letrën me të cilën i drejtohet Onjeginit?

1 pikë

1	2
---	---

(3.4) Si e përfytyronte Tatjana jetën e saj nëse nuk do ta kishte njohur Onjeginin?

1 pikë

1	2
---	---

(3.5) Çfarë dyshimesh ka Tatjana në fund të letrës, në pjesën e parafundit të fragmentit?

1 pikë

1	2
---	---

(3.6) Çfarë trashëgoi Onjegini nga xhaxhai pas vdekjes së tij?

1 pikë

1	2
---	---

(3.7) Çfarë lloj vepre është “Eugjen Onjegini”?

1 pikë

1	2
---	---

(3.8) Cilit drejtim letrar i përket vepra “Eugjen Onjegini”?

1 pikë

1	2
---	---

4 Cili është qëllimi i komedisë? A. Të ngjallë frikë nga realiteti B. Të idealizojë heroin dhe shoqërinë C. Të kritikojë veset e shoqërisë dhe të njerëzve Ç. Të përdorë elemente mitologjike	1 pikë
5 Cila është karakteristika themelore e tragjedisë? A. Ka personazhe njerëz dhe kafshë që japin mësim moral B. Përqendrohet në ndjenja personale C. Narratori kryesor rrëfen gjithmonë në vetën e parë njëjës Ç. Ka gjithmonë një fund tragjik	1 pikë
6 Rrëfimi epik trajton këto përmbajtje: A. ngjarje të përditshme B. ndjenja personale C. bëma heroike dhe luftëra Ç. arritje shkencore	1 pikë
7 Si janë përcjellë krijimet folklorike? A. Me botimin e librave B. Gojarisht, brez pas brezi C. Nëpërmjet dokumenteve zyrtare Ç. Nëpërmjet faqeve në internet	1 pikë
8 Cilat janë karakteristikat e poezisë lirike? A. ngjarjet dhe personazhet B. emocionet, fantazia dhe bota e brendshme C. konfliktet shoqërore Ç. dialogu dhe skena	1 pikë
9 Cila figurë stilistike është përdoret në varguan: “Trim si luan në fushën e betejës”? A. metafora B. epiteti C. krahasimi Ç. hiperbola	1 pikë

10 Dega e gjuhësisë që merret me studimin e emrave të njerëzve, të patronimeve (mbiemrave) dhe të nofkave quhet: A. hidronimi B. oronimi C. antroponimi Ç. etnonimi	1 pikë
11 Te fjalët: <i>fshatar, udhëtar, dasmor, punëtor</i> theksi bie: A. te mbaresa e fjalës B. te rrënja e fjalës C. te prapashtesa e fjalës Ç. te tema e fjalës	1 pikë
12 Cili nga emrat e dhënë përdoret vetëm në numrin njëjës? A. guxim B. makarona C. pantallona Ç. të korrat	1 pikë
13 Cili nga shembujt është shkruar drejt? A. Shtëpia Botuese e Librit Shkollor B. Shtëpia botuese e librit shkollor C. shtëpia botuese e Librit Shkollor Ç. Shtëpia Botuese e librit shkollor	1 pikë
14 Në cilën fjali është përdorur shprehje frazeologjike? A. Ai lau duart para se të ulej në tavolinë. B. Mjeku i lau duart me kujdes para operacionit. C. Drejtori, pas problemeve të shumta, lau duart nga çështja. Ç. Fëmija lau duart me sapun dhe ujë të ngrohtë.	1 pikë
15 Në fjalinë: <i>Profesor Eqrem Çabej ka ndriçuar shumë çështje nga etimologjia e gjuhës shqipe. Pjesa e nënvizuar luan rolin e:</i> A. kryefjalës B. ndajshimit C. kundrinorit të drejtë Ç. përcaktorit	1 pikë

16 Në cilën nga fjalitë e dhëna është përdorur rrethanori i qëllimit? A. Ai nuk e shprehu qartë mendimin e tij. B. Ai përpqej për të mirën e nxënësve. C. Atje është ftohtë. Ç. Në atë çast iu kujtua gjithçka.	1 pikë
17 Cila fjalë është formuar me kompozim? A. bukëpjekës B. kushdo C. i lexuar Ç. përjetësi	1 pikë
18 Shkenca e cila merret me studimin e përgjithshëm të gjuhës quhet: _____	1 pikë 1 2
19 Dukuria e ndërrimit të bashkëtingëllores [n] në [r] në pozicion ndërzanor, si në shembujt (zani - zëri, syni - syri, peni - peri) njihet si: _____	1 pikë 1 2
20 Lakoje përemrin dëftor <i>këta</i> në rasën dhanore. _____	1 pikë 1 2
21 Fjalën e huaj <i>adaptoj</i> zëvendësoje me fjalën shqipe _____.	1 pikë 1 2
22 Periudha: <i>Pishtari i historisë tregon se drejtësia shkon paralel me paqen.</i>, është fjali e përbërë me pjesë të nënrenditur _____.	1 pikë 1 2

23 Në cilën diatezë është përdorur folja në fjalinë: <i>Rrobat lahen nga nëna?</i> _____	1 pikë 1 2
24 Si quhet kallëzuesi që është përdorur në fjalinë: <i>Përsëritja është nëna e mësimit?</i> _____	1 pikë 1 2
25 Foljen <i>vrapoj</i> shkruaje në mënyrën lidhore, në kohën e pakryer, në vetën e dytë shumës, në diatezën veprorë _____.	1 pikë 1 2
26 Në fjalinë: <i>Jam tue punue tokën.</i>, folja <i>tue punue</i> është në dialektin gegë, shkruaje në gjuhën standarde. _____	1 pikë 1 2
27 Në fjalinë: <i>Ti s'ke <u>dhënë</u>, s'ke për të <u>marre</u>.</i>, pjesët e nënvizuara në leksikologji njihen si: _____.	1 pikë 1 2
28 Shkruaj temën e fjalës <i>qytetari</i> _____.	1 pikë 1 2
29 Shkruaje në numrin shumës në trajtën e shquar togfjalëshin <i>djalë i mirë</i>. _____	1 pikë 1 2
30 Shkruaje me fjalë numri 1900. _____	1 pikë 1 2

SI NDIKON TE NE LEXIMI I PËRDITSHËM?

Imagjinoni se qëndroni nën një dritare të lartë dhe nuk mund të shihni çfarë ka pas saj, sepse pamja ju është fshehur nga muri. Filloni të lexoni dhe vendosni një e nga një librat poshtë dritares. Ata që nuk lexojnë kurrë nuk do të shohin se çfarë ka në anën tjetër, ndërsa ata që lexojnë do të ngjiten mbi grumbullin e librave të lexuar dhe jo vetëm që do ta shohin pamjen e mrekullueshme, por edhe do të kalojnë në anën tjetër.

Ky është edhe qëllimi i letërsisë – të zgjerojë horizonte. Prandaj ngjituni libër pas libri, punoni vazhdimisht për këtë dhe ndërkohë hidhni një sy përfitimeve pozitive të leximit të përditshëm! Cilat janë përfitimet psikologjike të leximit?

Gjymnastikë për mendjen

Ashtu siç është aktiviteti fizik për trupin, ashtu është edhe leximi për mendjen. Fiksion apo jo-fiksion, metafizik apo motivues nuk ka rëndësi. Lexoni dhe stërvitni mendjen të mendojë dhe të zhvillohet! Ashtu siç është i nevojshëm ushtrimi i rregullt për trupin, e njëjta gjë vlen edhe për mendjen.

Rritet përqendrimi

Gjatë leximit, ju udhëtoni në një vend tjetër. Sa më shumë që hyni në histori, aq më shumë përqendroheni te tingujt dhe pamjet në përshkrime, te pamja e personazheve dhe skenat nga librat fillojnë të luajnë në mendjen tuaj. Atëherë harroni gjithçka rreth jush. Në këtë mënyrë do të krijoni zakonet e përqendrimit të plotë në çdo punë që bëni.

Ulet stresi

Sipas një studimi të vitit 2009, vetëm gjashtë minuta lexim në ditë e ul stresin me 68 për qind. Të lexosh tridhjetë minuta është njësoj si të ushtrosh joga për tridhjetë minuta. Leximi është një mënyrë për t'u larguar nga shqetësimet ose, edhe më mirë, për t'i kapërcyer ato.

Përmirësohet fjalori

Kjo është më se e qartë! Duke lexuar, ne i thithim si sfungjerë të gjitha fjalët e bukura dhe të pazakonta nga librat dhe automatikisht fillojmë t'i vërejmë edhe rregullat drejtshkrimore. Edhe pa e kuptuar, do të filloni ta zbatoni atë që keni mësuar.

Zgjatet jeta

Një studim i kryer në Universitetin Yale ka treguar se njerëzit që lexojnë të paktën 30 minuta në ditë jetojnë më gjatë se ata që nuk lexojnë. Jetëgjatësinë më të madhe e kanë ata që lexojnë letërsi fantastike, ndërsa më të shkurtër ata që lexojnë revista dhe gazeta.

Bëheni më empatik

A e dini se në Harvard është vërtetuar se ata që lexojnë vepra letrare i identifikojnë shumë më mirë emocionet e njerëzve që vëzhgojnë, të shprehura në fytyrë? Sa më shumë të jeni të përfshirë në letërsi, aq më mirë e njihni botën përreth dhe aq më lehtë i "lexoni" shprehjet e saj.

Relaksim dhe qetësi

Mënyra më e mirë për t'u relaksuar është përmes leximit. Librat me përmbajtje religjioze e ulin tensionin e gjakut, ndërsa librat vetëndihmës i qetësojnë njerëzit që vuajnë nga luhajtjet e humorit.

Rritja e aftësive të të menduarit analitik

Imagjinoni se po lexoni një triler dhe po e zgjidhni vetë misterin. Në këtë mënyrë e stërvitni mendjen të punojë në mënyrë analitike dhe të pavarur. Aftësia për të hyrë në detaje do t'ju zgjerojë horizontet e të menduarit deduktiv. Nëse ende nuk keni lexuar asgjë sot, dita nuk ka përfunduar!

<https://prikazni.mk/b/247/kako-ni-vlijae-sekojdnevno-to-chitanje>

(31.1) Qëllimi kryesor i letërsisë është:

- A. të zvogëlojë stresin e lexuesit
- B. të forcojë mendjen e njeriut
- C. të zgjerojë horizontet e njeriut
- Ç. të zgjasë jetën e njerëzve

1 pikë

(31.2) Në tekst leximi krahasohet me:

- A. ushtrimin e jogës
- B. gjimnastikën e mendjes
- C. relaksimin dhe qetësinë
- Ç. vëzhgimin e emocioneve

1 pikë

(31.3) Sa minuta lexim në ditë sipas një studimi e ul stresin?

- A. gjashtë minuta
- B. tridhjetë minuta
- C. pesë minuta
- Ç. një orë

1 pikë

(31.4) Cilët lloj lexuesish sipas tekstit kanë jetëgjatësi më të madhe?

- A. Ata që lexojnë gazeta dhe revista
- B. Ata që nuk lexojnë fare
- C. Ata që lexojnë letërsi fantastike
- Ç. Ata që lexojnë libra me përmbajtje religjioze

1 pikë

(31.5) Çfarë ndodh me lexuesin kur ai thellohet në librat me përmbajtje religjioze?

- A. I ulët tensioni i gjakut
- B. Harron gjithçka rreth vetes
- C. E ushtron përqendrimin
- Ç. E pasuron fjalorin

1 pikë

(31.6) Cilin përfitim nga leximi njeriu e përdor në jetën e përditshme?

1 pikë

- A. Zgjidhjen e problemeve
- B. Emocionin më të mirë
- C. Identifikimin e emocioneve
- Ç. Fjalorin e pasur

(31.7) Përmes çfarë librash, lexuesi rrit aftësitë e tij analitike?

1 pikë

- A. Librave me përmbajtje religjioze
- B. Romaneve të dashurisë
- C. Trilerëve
- Ç. Librave fantastik

(31.8) Studimi i kujt ka treguar se ata që lexojnë libra më mirë i identifikojnë emocionet e njerëzve?

1 pikë

- A. Universitetit të Harvardit
- B. Universitetit të Yale-s
- C. Psikologëve
- Ç. Mediave

Kulla e Eiffelit

Kulla e Eiffelit (frëngjisht: La tour Eiffel) është një kullë prej çeliku që ndodhet në Champ de Mars në Paris. Ajo është bërë ikonë ndërkombëtare franceze dhe një nga strukturat më të njohura mbarëkombëtare. Kulla Eiffel, që është ndërtesa më e lartë në Paris dhe është monumenti me pagesë më i vizituar në botë. E emërtuar sipas inxhinierit dhe projektuesit Gustav Eiffel.

Kulla u ndërtua si hark hyrës për Exposition Universelle 1889. Edhe pse fillimisht u kritikua nga disa prej artistëve dhe intelektualëve kryesorë francezë për dizajnin e saj, që atëherë ajo është bërë një ikonë kulturore globale e Francës dhe një nga strukturat më të njohura në botë. Kulla Eiffel është monumenti më i vizituar me një tarifë hyrje në botë: 6.91 milionë njerëz u ngjiten në të në 2015. Ajo u caktua një monument historik në vitin 1964 dhe u emërua pjesë e një vendi të trashëgimisë botërore të UNESCO-s ("Paris, Bankat e Seine") në vitin 1991.

Kulla është 330 metra e lartë afërsisht e njëjta lartësi sa një ndërtesë 81-katëshe. Baza e saj është katrore, me përmasa 125 metra në secilën anë. Gjatë ndërtimit të saj, Kulla Eiffel e kaloi Monumentin e Uashingtonit për t'u bërë struktura më e lartë e bërë nga njeriu në botë, një titull që e mbajti për 41 vjet derisa Chrysler Building në New York City u përfundua në vitin 1930. Ishte struktura e parë në bota për të kapërcyer lartësinë 200 dhe 300 metra. Për shkak të shtimit të një antene transmetimi në krye të kullës në vitin 1957, ajo tani është më e lartë se ndërtesa Chrysler me 5.2 metra. Duke përjashtuar transmetuesit, Kulla Eiffel është struktura e dytë më e lartë në Francë pas Viaduc de Millau.

Kulla ka tre nivele për vizitorët, me restorante në nivelin e parë dhe të dytë. Platforma e sipërme e nivelit të lartë është 276 m mbi tokë - kuverta më e lartë e vëzhgimit e aksesueshme për publikun në Bashkimin Evropian. Biletat mund të blihen për t'u ngjitur me shkallë ose për t'u ngritur në nivelin e parë dhe të dytë. Ngjitja nga niveli i tokës në nivelin e parë është mbi 300 shkallë, ashtu siç është ngjitja nga niveli i parë në të dytin, duke e bërë të gjithë ngjitjen një ngjitje prej 600 hapash. Edhe pse ka një shkallë në nivelin e lartë, zakonisht është e arritshme vetëm me ashensor.

Projekti i ndërtimit të një kullë 300 metra, lindi me rastin e parapërgatitjeve të "Exposition universelle". Ka afërsisht 2 500 000 ribatina të vendosura në kullë. U deshën pesë muaj për të ndërtuar bazamentin dhe 21 muaj për të ndërtuar konstruksionin metalik të kullës, që përbënte një shpejtësi rekord ndërtimi dhe kjo vetëm me 121 punonjës në kullë dhe 100 të tjerë që punonin në parafabrikimin e pjesëve metalike në tokë. Këmbët e kullës janë të vendosura në katër pikat e horizontit L-P-V-J me një distancë 125 metra nga njëra-tjetra. Gjatësia e kullës në 1889 ishte 321,27 metra; sot me gjithë antenën në maje është 324 metra. Kulla peshon 10.000 ton, dhe në kohë me erë zhvendoset në majë afërsisht 6-7 cm. Nëse do të flisnim për numrin e vizitoreve, Kulla Eiffel është pa dyshim monumenti më i vizituar në botë.

https://sq.wikipedia.org/wiki/Kulla_Eiffel

(32.1) Ku ndodhet Kulla e Eiffelit?

1 pikë

1	2
---	---

(32.2) Si quhet inxhinieri i këtij projekti?

1 pikë

1	2
---	---

(32.3) Si u prit ndërtimi i Kullës së Eiffelit nga artistët dhe intelektualët francez?

1 pikë

1	2
---	---

(32.4) Sa njerëz e vizituan Kullën e Eiffelit në vitin 2015?

1 pikë

1	2
---	---

(32.5) Kur u shpall monument historik Kulla e Eiffelit?

1 pikë

1	2
---	---

(32.6) Kur u përfshi Kulla e Eiffelit në trashëgiminë e UNESCO-s?

1 pikë

1	2
---	---

(32.7) Çfarë ndikimi pati shtimi i antenës së transmetimit në lartësinë e Kullës së Eiffelit?

1 pikë

1	2
---	---

(32.8) Sa nivele ka Kulla e Eiffelit për vizitorët?

1 pikë

1	2
---	---

(32.9) Si ndikojnë kushtet atmosferike në strukturën e Kullës së Eiffelit?

1 pikë

1	2
---	---

(32.10) Në çfarë distancash mes veti janë të vendosura këmbët e Kullës?

1 pikë

1	2
---	---

- Shkruaj një tekst nga 260 deri në 460 fjalë. Lexoje temën dhe mendo mirë se çfarë duhet të përmbajë teksti. Respektoji rregullat lidhur me kompozicionin e tekstit (pjesa hyrëse, pjesa kryesore dhe përfundimi). Respektoji rregullat e gjuhës standarde.
- Mendimet shprehi në mënyrë të qartë dhe të lidhur duke përdorur fakte dhe argumente. Përdor leksikun dhe stilin e duhur në përputhje me llojin e tekstit që shkruan. Mos shkruaj fraza të përgjithshme. Mos përdor tekste të gatshme të fjalëpërfjalshme dhe pa distancë kritike nga burime të ndryshme (tekste mësimore, libra profesional, ueb-faqe etj.). Kujdesu për rregullimin grafik të tekstit, duhet të ketë tri tërësi qartësisht të ndara (pjesa hyrëse, pjesa kryesore dhe përfundimi) dhe sipas mundësisë paragrafë në pjesën kryesore.

**Shkruaj me alfabetin e shqipes, duke përdorur shkronja dore (të shkrimit)!
Në të kundërtën ulen 5 pikë nga pikët e fituara në ese.**

Tema 1: Roli i të rinjve në ndërtimin e një shoqërie demokratike dhe të përgjegjshme

- Mendo se çfarë do të kishe shkruar në këtë temë, shpjego rolin e të rinjve në ndërtimin e një shoqërie demokratike dhe zhvillimin e përgjegjësisë qytetare.
- Merr qëndrim kritik, mund të jesh dakord ose ta mohosh titullin e dhënë se të rinjtë kanë një rol të rëndësishëm në ndryshimet shoqërore dhe arsyeto qëndrimin tënd me argumente dhe logjikë.
- Jep të paktën dy argumente të mbështetura nga fakte dhe shembuj konkretë, me të cilët do të theksosh rëndësinë e pjesëmarrjes aktive të të rinjve në shoqëri dhe kontributin e tyre në proceset demokratike.
- Shprehe qëndrimin tënd mbi ndikimin e të rinjve si anëtarë kritikë dhe aktivë të shoqërisë (mendim i argumentuar, përgjegjësi qytetare, respekt për diversitetin, pjesëmarrje aktive në komunitet) dhe jep shembuj të përshtatshëm.
- Përfundo duke sublimuar qëndrimin tënd për rolin e të rinjve në zhvillimin e shoqërisë dhe përgjegjësinë e tyre si qytetarë.
- Përdore gjuhën standarde shqipe dhe shkronjat e dorës dhe kushtoji vëmendje drejtshkrimit, fjalorit, sintaksës dhe rregullave të pikësimit.

Tema 2: Natyra si burim i shëndetit mendor dhe fizik

- Mendo se çfarë do të kishe shkruar në këtë temë, shpjego pse natyra është një burim i shëndetit mendor dhe psikologjik te njerëzit.
- Merr qëndrim kritik, mund të pajtohesh ose të mohosh titullin e dhënë, dhe përdor mendime të qarta dhe të qëndrueshme për të shprehur qëndrimin tënd mbi temën e dhënë.
- Jep të paktën dy argumente të mbështetura nga fakte dhe shembuj specifikë për qëndrimin tënd për temën, me çka do të shpjegosh se si kalimi i kohës në natyrë dhe shëtitjet ndikojnë në shëndetin mendor dhe fizik.
- Shprehe mendimin tënd nëse shëtitjet në natyrë kanë një ndikim pozitiv apo negativ në ruajtjen e shëndetit mendor dhe fizik të njerëzve dhe jep shembuj të përshtatshëm për të mbështetur mendimin tënd.
- Përfundo duke sublimuar qëndrimin tënd lidhur me këtë temë, me çka do ta theksosh rëndësinë e natyrës si një burim natyror që ofron shumë përparësi për ruajtjen e shëndetit mendor dhe fizik të njerëzve.
- Përdore gjuhën standarde shqipe dhe shkronjat e dorës dhe kushtoji vëmendje drejtshkrimit, fjalorit, sintaksës dhe rregullave të pikësimit.

Blank lined area for writing.

Blank lined area for writing.

Gjuhë	
1	2
Kompozicioni i tekstit	
1	2
Përmbyllja	
1	2

FAQE E ZBRAZËT